

Kurt Scharf

Herr Prof. *Stempel*, Herr Prof. *Rottleuthner*, Herr Prof. *Gilles!*

Ich heiße Sie sehr herzlich in der Türkei willkommen, in einem Land, in dem zur Zeit eine hchstinteressante Diskussion stattfindet. Wir haben jetzt 71 Jahre der Türkischen Republik hinter uns. 71 Jahre ist eine eher krumme Zahl, und trotzdem ist der Jahrestag diesmal besonders intensiv gefeiert worden. Das hängt mit der aktuellen Situation zusammen. In der Türkei hat man vor 71 Jahren einen radikalen Bruch in der Geschichte vollzogen, und jetzt gibt es starke Kräfte, die fragen, ob das richtig war, ob man nicht eine neue Bewertung der osmanischen Geschichte vornehmen muß. Argumentiert wird zum Beispiel; Europa wolle die Türkei ja gar nicht. Sie solle also zu ihren islamischen, ihren asiatischen Wurzeln zurückkehren.

(Es mag zwar sein, daß es Europäer gibt, die in der beschriebenen Weise denken, das ist dann beklagenswert; aber es sind ganz sicher nicht alle. Ein Hinweis darauf ist allein schon, daß wir jetzt Gäste aus Deutschland haben, die gemeinsam mit uns so wichtige Fragen wie die der Rechtsstaatlichkeit diskutieren wollen.)

Aber abgesehen davon ist die osmanische Geschichte gar nicht nur ein Teil der asiatischen Historie, sondern mindestens zum Teil europäische Geschichte. Nicht wenige Historiker meinen der Schwerpunkt der osmanischen Kultur habe in Rumelien, also in Europa gelegen. Erinnern wir uns: In diesem Monat hat sich zum 500. Mal der Geburtstag des großen osmanischen Herrschers gejhrt, den wir Europäer "Süleyman den Prächtigen" nennen. Er herrschte nicht nur über ein großes, ein riesiges Reich (das osmanische Reich hat zu seiner Zeit die größte Ausdehnung überhaupt erreicht), sondern er hat auch ein hochmodernes Verwaltungssystem eingeführt, selbst im Vergleich zu den anderen europäischen Staaten seiner Epoche. Und er hat damals gefühlt, daß es nicht genügt, wenn jede Religion ihr eigenes Rechtssystem hat, wie das im osmanischen Reich gehandhabt wurde, sondern daß man auch mindestens in einem erheblichen Sektor gleiches staatliches Recht für Angehörige aller Religionen braucht, und er hat deswegen solches Recht verordnet. Daher hat er auch hier in der Türkei den Beinamen "Kanunî-der Gesetzgeber" bekommen. Er war - jetzt bin ich etwas khn, ich hoffe, Sie verzeihen mir das - in gewisser Weise ein Kemalîst "avant la lettre". Und gestatten Sie mir, heute hier dieses großen Mannes, des größten aller osmanischen Herrschers und bedeutenden Europäers, zu gedenken.

Vielen Dank! Jetzt darf ich das Wort an Herrn Dr. *kesiz* weitergeben.

Kurt Scharf

Sayın Prof. *Stempel*, Sayın Prof. *Rottleuthner*, Sayın Prof. *Gilles*

Sizlere Türkiye'ye hoşgeldiniz demek istiyorum. Türkiye, bu günlerde son derece enteresan bir tartışmanın sürdürülmekte olduğu bir ülkedir. Bu yıl Cumhuriyetin 71. yılıdır. 71 yıl yuvarlak bir sayı olmamasına karşın, bu yıl her zamankinden daha yoğun bir biçimde kutlanmıştır. Bunun aktüel durumla ilgisi bulunmaktadır. Türkiye'de 71 yıl önce tarihten radikal bir kopuş gerçekleştirilmiştir ve şimdi bazı kuvvetli güçler bunun doğru olup olmadığını ve Osmanlı tarihini yeniden değerlendirmek gerekip gerekmediğini sorgulamaktadır. Bu güçler örneğin şu argümanları ileri sürmektedir: Avrupa zaten bizi istemiyor ki. Öyleyse biz de İslâmî, Asyalı köklerimize geri dönelim. Bu konuda şunu söylemek istiyorum, birincisi, böyle düşünen Avrupalılar olabilir, bu çok esef vericidir; ama emin olun hepsi böyle düşünmüyor. Bunun kanıtı, Almanya'dan gelerek, bizimle bu önemli sorunları tartışmak isteyen konuklarımızın şu anda burada bulunmalarıdır. İkincisi, Osmanlı tarihine biraz daha dikkatle bakalım: Osmanlı tarihi Asyanın bir parçasıdır. Hatta önemli bazı tarihçiler, Osmanlı kültürünün Romanya'da, yani Avrupa'da bulunduğunu söylemektedirler. Hatırlayalım, bu ay, biz Avrupalıların "Muhteşem Süleyman" olarak andığı büyük Osmanlı hükümdarının 500. doğum günüdür. Muhteşem Süleyman sadece büyük, dev bir imparatorluğu yöneten bir adam değildi -Osmanlı İmparatorluğu en büyük genişliğine O'nun zamanında ulaşmıştır- O aynı zamanda, diğer Avrupa devletlerine de kıyasla, son derece modern bir yönetim sistemini getiren kişidir. Ve O, her bir dinin kendisine özgü bir hukuk sistemine sahip olmasının yeterli olmadığını, fakat bunun yanı sıra en azından bir önemi alanda tüm dinlerin mensupları için aynı olan devletsel hukuka ihtiyaç olduğunu hissetmiş ve bu nedenle bu çeşit hukuk kurallarını koymuştur. Bu nedenle de O'nun adına Türkiye'de "Kanunî" ismi eklenmiştir. Şimdi biraz cesur bir ifade kullanacağım için beni bağışlarsınız umarım, O bir bakıma "avant la lettre" bir Kemalist idi. Ve bugün, burada bu büyük adamı, Osmanlı hükümdarlarının en büyüğünü ve değerli Avrupalı'yı saygıyla anmama izin veriniz. Teşekkür ederim, sözü Sayın Dr. Ökçesiz'e bırakıyorum.

(Çev: F.U.)